

SYSKON- BREVET

Franciskus-Sällskapet
i Finland r.f.

www.franciskus.fi

Nr. 128
december 2017

**Syskonbrevets redaktion önskar
alla medlemmar i Franciskus-Sällskapet en**

**Välsignad
Julhelg
och ett Gott
Nytt År!**

Julens budskap handlar om Gud som kommer till oss som en litet barn, som oskyddat läggs i människohänder. Det är sannerligen ett märkligt sätt på vilket Gud visar sin makt, sin kärlek och förlåtelse. Ute i världen är det kallt, ogästvänligt och kyligt! Världsfreden är labil och snabba förändringar gör tillvaron osäker för enskilda människor och hela folk och nationer. Just därför behövs mer än någonsin en påminnelse om hur Gud går tillväga när han möter alla sina barn. Han kommer i en tjänares gestalt, utan stora ord och åtbörder. Därför vågar vi hoppas på kärlekens och ljusets seger – trots mörker, kyla och hat. "Förbanna inte mörkret, tänd ett ljus!"

Vår förenings grundare och första ordförande, biskop Karl-Erik Forssell, återberättade historien om Franciskus' julkrubba för barn. Berättelsen publicerades någon gång på 1990-talet i Kyrkposten, stiftets tidning för barnarbete.

Franciskus julkrubba

I Italien levde för 700 år sedan en man, som jag önskar att ni alla skulle lära känna och bli vänner med. Det är Franciskus av Assisi. Jag tror att han är det mest älskade helgonet i hela världen. Han reste en gång till det heliga landet. I Betlehem såg han den plats där Jesus hade blivit född – det var en grotta, som man på Jesu tid hade använt som stall för oxar och får. Franciskus kunde aldrig glömma den där grottan. Han tyckte att han där riktigt hade förstått hur det var när Jesus kom till världen.

Så gick några år. Han var hemma i Italien igen. Det var senhöst och julen närmade sig. Franciskus gjorde precis som vi alla – han väntade ivrigt på julen och han tänkte på hur han skulle fira den tillsammans med sina vänner. Och så fick han en idé. Han älskade de djupa vackra skogarna kring den plats, där han och hans bröder bodde (hans bröder var en skara män, som tillsammans med honom försökte leva

riktigt i lydnad för Jesu vilja). Där i skogen hade han sett en grotta, som alldeles påminde om födelsegrottan i Betlehem. ”Nu vet jag”, tänkte Franciskus, ”här, just här i den här grottan, skall vi fira jul tillsammans”. Han gick till den man, som ägde skogen – platsen hette Greccio – och sade: ”Nu får du hjälpa mig. Jag vill att du till julaftonen skall göra i ordning en krubba i den här grottan. Du skall fylla krubban med hö – färskt och doftande skall det vara. Och så får du för dit en oxe och en åsna. Glöm inte dem, de är mycket viktiga. Och du skall ha allt färdigt på julaftonen, för då kommer jag dit med bröderna. Och vi skall sända bud till alla som bor i byarna här nära, att de skall komma med. Och så skall vi fira Jesu födelsefest tillsammans”.

Så sa Franciskus till sin vän. Och så väntande han på julen med samma glada längtan som vi alla känner inför julen.

Så var julaftonen inne. Och när Franciskus och bröderna stod där vid grotan i Greccio så ge människorna komma vandrande från byarna i närheten. Alla hade facklor i händerna och alla sjöng så att hela skogen lystes upp av fackelskenet och fylldes av sång. Inne i grottan stod oxen och åsnan och mum-sade på det doftande höet. Och Franciskus och bröderna stod i ring kring krubban med brinnande ljus i händerna.

En präst förrättade själva nattvardsmässan – för det var en riktig nattvardsgudstjänst man firade – men Franciskus läste julevangeliet. Ja, egentligen sjöng han det – och det måste ha varit mycket vackert, för han hade en så klar och klingande röst. Och när mässan nådde sin höjdpunkt, föll alla de många människorna på knä och oxen och åsnan blev alldeles stilla.

Och så hände någonting mycket underbart. Franciskus gick fram till krubban. Med ens tyckte han att han såg det lilla Jesusbarnet där på halmen i krubban. Alla de andra såg det

också. Franciskus lyfte upp Jesusbarnet i sina armar och tårarna strömmade över hans kinder – med det var glädjetårar, tacksamhetstårar, lyckotårar. Jesusbarnet log mot Franciskus och smekte med sina små händer hans sträva kind och hans grova grå kåpa. Och det lystes om Jesusbarnet ett så starkt sken, att också de, som inte kunde se barnet självt utan bara Franciskus, såg skenet återkastas från hans ansikte.

Den julgudstjänsten – det var julaftonen 1223 – var alla så glada att de nästan inte kunde skiljas från grottan i Greccio. Och när sent på natten vandrade hem genom skogen, visste de att Jesus hade kommit till dem.

Tänk om vi skulle få uppleva samma glädje när vi nu snart firar jul?

Karl-Erik Forssell

Franciskus och Luther

Det har knappast undgått någon att år 2017 firats som reformationens märkesår. Det har förflutit 500 år sedan Martin Luther fattade de personliga beslut som fick vittgående konsekvenser för den kristna kyrkans fortsatta utveckling. Själv ville han genom kritik av vissa missbruk i sin samtida kyrka, den katolska kyrkan, bidra till en återgång till en mer ursprunglig form av kristendom. Han slöt sig till de samtida humanisternas skara, vilka som motto hade: tillbaka till källorna. För Luther innebar det ett försök att avskaffa de uppfattningar som fogats till påvekyrkans lära och liv, vilka han uppfattade som obibliska. Luther ville i grund och botten vara en trogen kyrkans son. Hans strävan var att inom den katolska kyrkans ram åstadkomma några grundliga reformer, som skulle stå i samklang med Jesu lära och undervisning. Ordet ”reformation” betyder ordagrant just återbildning. Luther och de andra reformatorerna ville gå tillbaka till ursprunget och rensa bort alla de avlagringar som den historiska utvecklingen fört med sig inom kyrkan. När kyrkans högsta ledning vägra-

de lyssna på honom ledde konflikten till en total brytning. Luther kunde för sitt samvetes skull inte ge avkall på sina åsikter och han blev bokstavligen utkastad ur den kyrka han i grund och botten älskade. Utvecklingen ledde småningom till en ny kyrkobilddning, som fick namn efter honom – den lutherska kyrkan. Själv såg Luther sig inte som en bildare av en ny kyrka. Han ville ju bara återföra sin egen kyrka till en genuin kristen tro.

Rubriken för texten lyder: Franciskus och Luther. Vad har dessa två med varandra att göra annat än att dessa två andliga giganter är aktuella för oss just nu. Deras aktualitet har olika orsaker, vilket kan göra att det kan kännas omotiverat att sammanföra dem. Men låt oss göra ett försök att jämföra dem med varandra.

Tidsmässigt lever Franciskus och Luther i olika världar. Trehundra år skiljer dem åt. Franciskus levde och verkade i det högmedeltida Italien medan Luther liv inföll i Tyskland vid den nya tidens genombrott. På tidslinjen mellan Franciskus och oss ligger 800 år. Luthers

liv infaller ungefär vid den första tredjedelen av denna sträcka. Två tredjedelar av avståndet finns mellan Luther och oss.

Både Franciskus av Assisi och Martin Luther levde inom ramen för europeisk feodalism. Samhället bestod av småstater med furstar i spetsen som stod i krig med andra liknande småstater. Franciskus egen personliga utveckling var nära sammankopplad med feodal-krig. Han stred som ung man i staden Assisis trupper mot staden Perugias armé. Han blev sårad, vilket småningom ledde till hans eget andliga genombrott. Martin Luthers egen personliga utveckling bestämdes av att kurfursten i Sachsen tog sig an hans sak och gav honom sitt beskydd i ett läge när han var totalt fredlös under påvens bann. Varje kurfurste kunde för sina egna undersåtars del bestämma vilken tro som skulle råda. Sådan kurfurste, sådan tro. Visserligen var den personliga friheten och samvetets röst betydligt starkare under Luthers tid än under Franciskus tid. Påvens makt var ju i katolska kyrkan total och man skulle inte sätta sig upp mot honom. Luther levde under en turbulent tid med förändringar på alla livs-

områden. Ideologiska reformer var möjliga att genomföra och socioekonomiska förändringar ägde rum. Luthers reformatoriska verksamhet skulle inte ha kunnat genomföras under tidigare epoker. Informationen effektiviserades genom boktryckarkonsten och ny social rörlighet.

Både Franciskus och Luther åstadkom på sina egna områden radikala förändringar. Franciskus bidrog med ett andligt förnyelseprogram med hjälp av påvens stöd, medan Luthers reformarbete skedde i kamp mot påveämbetet. Bägge två pekade på grundläggande drag ur Jesu undervisning som stöd för sina strävanden.

Franciskus grundade sin andliga orden, franciskanerorden, som levde ute i världen utan att binda sig vid klosterbyggnader. De s.k. tiggardordnarna svarade mot ett behov i det högmedeltida samhället. Man rörde sig smidigt i de tätorter, som uppstått i samhällsutvecklingen utan att stänga in sig i ensamhet och stillhet. Man befann sig mitt i det pulserande livet, förbunda vid de traditionella klosterlöften: fattigdom, kyskhets och lydnad. Det franciskanska fattigdomsidealet präglades av

egendomslöshet och en total förlitan på att Gud förser bröderna med det de behöver för sitt dagliga uppehälle. Kyskheten byggde på det frivilliga celibatet – man avstod från familjeliv för att helt kunna ägna sig åt ett liv i gudsgemenskap. Lydnad betydde i praktiken att man totalt ställde sig under kyrkans och påvens auktoritet. Den kristna gärningen utfördes inom ramen för kyrkans tro, lära och liv.

Luther ställde sig kritisk till klosterväsendet överhuvudtaget. En av Luthers bärande tankar var att den kristna kallelsen utförs i världen, i samhället, inom ramen för de uppgifter Gud ställt en i. Man blir inte en bättre kristen genom att välja klosterlivet, men som kristen lever man ut sin tro i samhällslivet. Luther, som själv varit augustiner-munk, lämnade klosterlivet för att kunna förverkliga sina religiösa strävanden. Han övergav celibatet och gifte sig med en nunna som han hjälpt att fly från kloster.

Både Franciskus och Luther åstadkom genom sina radikala reformer stora förändringar inom kristenheten. Franciskus reformprogram förvekligades med påvens stöd inom den

katolska kyrkan medan den lutherska reformationen ledde till en radikal brytning med påvekyrkan. De sociala program som startades på basen av Franciskus och Luthers ny-tänkande ledde till samma slags åtgärder. Franciskus nya orden ledde till att de kringvandrande bröderna tog ett ökat ansvar för sjuka och nödlidande. Den lutherska kallelsetanken gav stöd för alla kristna att verka för barmhärtighetsarbete i den uppgifter man hade i samhället.

Avståndet i tid mellan Franciskus och Luther var 300 år. De samhällen bägge levde i var präglade av feodalt tänkande, även om Luther levde i brytningen mellan medeltid och ny tid. Avståndet mellan Luther och oss är 500 år och vi lever i totalt olika världar. En total brytning mellan Luthers tid och vår är påtaglig. Luther skulle knappast känna igen sig i den tid som är vår. Men ingenting är nytt under solen. Människans grundbehov är ständigt desamma. Luthers nyupptäckt skedde inom ramen för hans egen existentiella ångest: hur skall jag finna en nådig Gud? I dag präglas människans liv av liknande livsfrågor, även om vi idag snarare frågar: hur skall jag

finna en mening med mitt liv?

Det finns alltså stora likheter mellan Franciskus och Luther, men samtidigt är skillnaderna markanta. Bägge det andliga livets giganter har någonting viktigt att lära oss. Det väsentliga är livet i gemenskap med Kristus. Det är typiskt för

Franciskus att han i allt ville följa Jesu Kristi lära och föredöme. För Luther var likaledes Bibeln stjärna och kärna just Kristus. För båda två stod Jesus Kristus i centrum för allt de sade och gjorde.

Stefan Djupsjöbacka

Kökarfesten 2017

På traditionsenligt sätt firades broder Franciskus dag på Kökar under det första veckoslutet i juli. I år inföll festen med början fredagen den 30 juni och med avslutning på söndagen den 2 juli. Den första dagen ägnades huvudsakligen åt praktiskt arbete vid pilgrimshärbärgen i prästgårdens gamla ladugård. Renoveringsarbeten där har nu fortskridit så pass långt att huset småningom kan tas i bruk för logering. På fredagen öppnades också med vernissage för konstutställningen i församlingshemmet. Utställare detta år var Pive Toivonen och utställningens tema var detsamma som temat för årets franciskusdagar, nämligen ”Enkelhet”.

Programmet i år präglades verkligen av enkelhet. Kanske

inte enbart av principskäl, utan kanske mer på grund av bristande planering och försenad information. Det planerade programmet kunde inte förverkligas som tänkt, utan präglades av snabba förändringar. Lördagens dialog kring temat ”Enkelhet” leddes av Yvonne Terlinden, som styrde in diskussionen på praktiska frågor hur man kan förverkliga en enkelhet i franciskansk anda i sitt eget vardagsliv. Lördag kväll var traditionsenligt en välbesökt konsertkväll med lokala åländska sångare och musikanter.

Det stora problemet i år var avsaknaden av ekumenik. Det katolska inslaget var minimalt, för att inte säga obefintligt. Gudstjänstlivet hade detta år alltså en uteslutande luthersk

prägel. Ingen katolsk mässa kunde hållas, inga franciskanska bröder var på plats och bara enstaka deltagare från katolska församlingar var närvarande. Också friluftsfesten var reducerad till ett minimum. Ett glädjande inslag var den gåva pilgrimshärbäret fick mottaga av en ortodox deltagare i dagarna. Gåvan utgjordes av en Bibel på arabiska och blev en hälsning från den ortodoxa församlingen i östra Helsingfors, som speciellt jobbar med arabiska invandrare. Länges har ju den ortodoxa kyrkan lyst med sin frånvaro under kökarfesten, åtminstone officiellt, men hälsningen utgjorde en positiv öppning. Det är hoppas att kökardagarna skall kunna bli den ekumeniska manifestation, som de har möjligheter till.

Föreningen Franciskus på Kökar hade också sitt årsmöte på söndag morgon före högmässan. Föreningen, som ursprungligen grundats för att bevaka festens kontinuitet i tider med osäkra församlingsstrukturer, hade under det senaste verksamhetsåret mest koncentrerat sig på planering av den nya pilgrimsleden. Därför kom också årets fest att bli styvmoderligt behandlad med knapphet och bristande pla-

nering som följd. För att undvika sådana misstag i fortsättningen, beslöts om tillsättandet av en resursgrupp som stöd åt projektledaren (=den som har formellt huvudansvar för planering av dagarna). Resursgruppen satte genast igång med planeringen och har till dags dato haft två planeringsmöten. Katarina Gäddnäs är projektledare för nästa års fest. Nästa år kommer att planeras litet i skuggan av festen för år 2019 som kommer att firas som en jubileumsfest, 40 år efter det att den första festen hölls.

Stefan Djupsjöbacka

Kassören meddelar

Ekonomi. Resultatet per 31.10. var -89,12 euro jämfört med 2016 (+54,04 euro). Betalt till Kvinnobanken 425 euro (2016 var summan 570 euro).

Medlemsavgiften. Många har betalt sin medlemsavgift. Per den 31.10. har inbetalningar gjorts sammanlagt 1.000 euro (år 2016 var det 1.125 euro).

Tack till alla som betalt medlemsavgiften och därmed vill försäkra sig om fortsatt medlemskap. Nu blir det en liten slutspurt under verksamhetsårets sista veckor. Om inbetalning ej noterats före den 31.10.2017 bifogas påminnelsefaktura med kontonummer IBAN: FI06 5561 0420 0226 91.

Adressen. Om din adress är ofullständig meddela mej så att posten kommer fram.

Tage Olander

kassör

040 7168 926

e-post: tage.olander@gmail.com

Kvinnobanken

Franciskus-Sällskapet stöder Kyrkans Utlandshjälp via Kvinnobanken. Du kan vara med och stöda Kyrkans Utlandshjälp genom en inbetalning till Adventsinsamlingen 2017. Genom den vill KUA stöda utsatta familjer i krisdrabbade områden i tredje världen. För 30 euro kan en kvinna i ett u-land få en läs- och skrivkurs. För 35 euro får hon en tremånaders yrkeskurs för att starta företagsverksamhet. För 100 euro får man ett års skolavgift till 15 barn. Bankkonton till insamlingen är

Nordea: FI33 1572 3000 5005 04

Danske Bank: FI02 8000 1800 2233 40

Aktia: FI19 4055 1220 0104 37

Helsingfors OP: FI08 5723 0210 0215 51

Redan med en mindre summa kan vara med för att tända ett ljus för familjer som lever i mörker!

